

Україна запроваджує статус **є-резидента** зі сплатою **5% єдиного податку**

06 жовтня 2022 року прийнято Закон України № 2654-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо особливостей оподаткування підприємницької діяльності електронних резидентів» (далі – **«Закон»**). Він набере чинності з 01 квітня 2023 року. Законом впроваджується спеціальний статус для фізичних осіб іноземців, які не є податковими резидентами України, який передбачає можливість здійснення підприємницької діяльності без необхідності перебувати в Україні. Для цього е-резидент зможе відкрити банківський рахунок, отримати електронний цифровий підпис та зареєструватися фізичною особою-підприємцем віддалено.

01

ХТО МОЖЕ ОТРИМАТИ СТАТУС Е-РЕЗИДЕНТА?

Статус е-резидента зможуть отримати лише іноземці, які досягли 18-річного віку.

Перелік країн, громадянам (підданам/резидентам/особам з місцем постійного проживання/перебування/реєстрації) яких дозволено стати е-резидентами в Україні, визначає Міністерство цифрової трансформації за погодженням з Міністерством фінансів України в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (*на момент підготовки цього інформаційного огляду не опублікований*).

⌘ Не зможуть отримати статус е-резидента:

- громадяни України;
- іноземці, які мають право на постійне проживання в Україні чи є податковими резидентами України;
- особи без громадянства;
- громадяни/резиденти країни, визнаної державою-агресором та/або державою-окупантом (РФ);
- громадяни/резиденти країн, визначених Європейською комісією як країни із слабкими режимами запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;
Такими країнами є: Афганістан, Барбадос, Буркіна Фасо, Камбоджа, Кайманові острови, Гаїті, Ямайка, Йорданія, Малі, Марокко, М'янма, Нікарагуа, Пакистан, Панама, Філіппіни, Сенегал, Південний Судан, Сирія, Тринідад і Тобаго, Уганда, Вануату, Ємен, Зімбабве.
- громадяни/резиденти країн, внесених в «чорний» та «сірий» списки FATF;

«Чорний список» FATF (Міжнародна група з протидії відмиванню брудних грошей) – це перелік країн, які не дотримуються міжнародних норм, пов'язаних з грошовими потоками, що генеруються від злочинної діяльності та спрямовані на фінансування тероризму. Тобто, це перелік країн, які фінансують тероризм.

Серед країн, які віднесені в «чорний список», Іран та КНДР.

«Сірий список» FATF – це перелік країн, які мають стратегічні недоліки у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Серед країн, які віднесені в «сірий список», Албанія, Барбадос, Буркіна Фасо, Камбоджа, Кайманові острови, Демократична Республіка Конго, Гібралтар, Гаїті, Ямайка, Йорданія, Малі, Марокко, Мозамбик, Панама, Філіппіни, Сенегал, Південний Судан, Сирія, Танзанія, Туреччина, Уганда, Об'єднані Арабські Емірати, Ємен.

- особи, які отримують доходи в Україні за товари, роботи, послуги (окрім пасивних доходів).

Пасивними доходами відповідно до Податкового кодексу України (далі – «ПКУ») визнаються:

- проценти на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок, на вклад (депозит) у кредитних спілках, інших процентів (у тому числі дисконтних доходів);
- процентні або дисконтні доходи за іменним оцядним (депозитним) сертифікатом;
- плата (відсотки), що розподіляється відповідно до пайових членських внесків членів кредитної спілки;
- доходи, які виплачуються компанії, що управляє активами інституту спільного інвестування, на розміщені активи;
- доходи за іпотечними цінними паперами (іпотечними облігаціями та сертифікатами);
- відсотки (дисконти), отримані власником облігації від їх емітента відповідно до закону;
- доходи за сертифікатом фонду операцій з нерухомістю та доходи, отримані платником податку в результаті викупу (погашення) управителем сертифікатів фонду операцій з нерухомістю в порядку, визначеному проспектом емісії сертифікатів;
- інвестиційні прибутки, включаючи прибутки від операцій з державними цінними паперами та з борговими зобов'язаннями Національного банку України з урахуванням курсової різниці;
- роялті;
- дивіденди;
- страхові виплати і відшкодування.

Відповідно, якщо іноземець отримує пасивні доходи з джерелом походження з України, перераховані вище, він зможе отримати статус е-резидента.

02

ПРОЦЕДУРА РЕЄСТРАЦІЇ ТА ВЗЯТТЯ НА ОБЛІК В КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНАХ

Для реєстрації та взяття на облік в податкових органах фізична особа іноземець проходить такі етапи:

1. Отримує статус е-резидента.

Отримання статусу е-резидента здійснюється онлайн через спеціальну інформаційну систему «Е-резидент» та не потребує фізичної присутності іноземця в Україні шляхом подання відповідної заяви про набуття статусу е-резидента. Іноземця ідентифікують. Паралельно іноземець отримує доступ до кваліфікованих електронних довірчих послуг, тобто отримує кваліфікований електронний підпис (далі – «КЕП»). Документом, що посвідчує особу електронного резидента, є паспортний документ для виїзду за кордон.

Порядок набуття статусу е-резидента, ідентифікації іноземців та надання їм доступу до кваліфікованих електронних довірчих послуг визначається Кабінетом Міністрів України (наразі – в процесі розроблення).

2. Отримує статус фізичної особи-підприємця та автоматично – платника єдиного податку на третій групі без сплати ПДВ.

Е-резидент для державної реєстрації як фізичної особи - підприємця подає заяву в електронній формі з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг у порядку, визначеному Міністерством юстиції України та Міністерством цифрової трансформації, за умови її підписання з використанням КЕП.

Е-резидент вважається платником єдиного податку з дня його державної реєстрації без необхідності подання заяви про обрання спрощеної системи оподаткування.

3. Стає на облік в контролюючих органах.

Взяття на облік е-резидента здійснюється контролюючим органом на підставі відомостей, отриманих від інформаційної системи "Е-резидент".

Подання іноземцем заяви на набуття статусу е-резидента прирівнюється до особистого подання до відповідного контролюючого органу облікової картки фізичної особи - платника податків та заяви для реєстрації в Державному реєстрі фізичних осіб.

Реєстрація е-резидентів платниками єдиного податку третьої групи здійснюється контролюючим органом протягом двох робочих днів з дати отримання від державного реєстратора відомостей про реєстрацію е-резидента як фізичної особи - підприємця у порядку, встановленому Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань".

Податковою адресою платника податків – е-резидента визнається електронна адреса, зазначена такою особою у заяві про набуття статусу е-резидента. Листування між е-резидентами та контролюючими органами здійснюється виключно засобами електронного зв'язку з використанням КЕП.

4. Відкриває рахунок в банку.

Е-резидент може відкрити поточний рахунок виключно через інформаційну систему «Е-резидент» після реєстрації. Там буде міститися перелік банків, які доступні для відкриття поточного рахунку е-резидента.

03

ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ Е-РЕЗИДЕНТА ТА ЛІМІТИ

Е-резидент реєструється як платник єдиного податку на третій групі та здійснює господарську діяльність з надання послуг, виробництва та/або продажу товарів виключно на користь нерезидентів України.

Тобто е-резидент може працювати лише за експортними контрактами.

При цьому на е-резидентів не поширюються:

- i. обмеження щодо здійснення певних видів діяльності (наприклад, таких як діяльність з організації і проведення азартних ігор, лотерей, обмін іноземної валюти, експорт підакцизних товарів, діяльність з управління підприємствами);
- ii. обмеження щодо площі наданих в оренду земельних ділянок чи (не)житлових приміщень;
- iii. обмеження щодо грошової форми розрахунків. Тобто, е-резиденти можуть отримувати не лише готівку/безготівкові перекази коштів, а й криптовалюту, можуть здійснювати зарахування зустрічних вимог чи бартер тощо.

Протягом календарного року е-резидент:

- не повинен використовувати працю найманих осіб - громадян або резидентів України;
- не може отримувати доходи з джерелом походження з України, крім пасивних доходів;
- не може отримувати дохід, що перевищує 1167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року. На сьогодні це 7 585 500 грн. (еквівалент 190 000 доларів США). У разі виходу за межі цього ліміту до перевищення застосовується підвищена ставка оподаткування.

Постає питання щодо мотивації іноземців для реєстрації та сплати податків в Україні, якщо їхня діяльність по суті буде здійснюватися за межами України. Раніше повідомлялося, що цільовою групою е-резидентства є ІТ-спеціалісти/фрілансери, які хочуть сплачувати податки за привабливими ставками, а також отримати доступ до електронних послуг, які надаються українським урядом. Закон прямо зазначає, що отримання статусу е-резидента не є підставою для визнання особи податковим резидентом України. Тим не менше, важливим тут є питання вирішення проблеми подвійного оподаткування, враховуючи податкові ставки в тих країнах, податковими резидентами яких будуть конкретні е-резиденти. Потенційно зацікавитися статусом е-резидента можуть податкові резиденти країн, в яких оподатковуються лише доходи з джерелом походження з цієї країни.

Для е-резидентів об'єктом оподаткування є обсяг коштів, зарахованих на рахунок такого платника податків у банку. Не зовсім зрозуміло, як буде оподатковуватися дохід, отриманий не у вигляді коштів, отриманих на банківський рахунок (адже е-резиденти не обмежені у формах розрахунків).

Ставка податку становить 5% від доходу е-резидента в рамках встановлених ПКУ лімітів.

Якщо е-резидент перевищує встановлений ліміт, ставка податку дорівнює 15% від доходу.

Податковим (звітним) періодом для е-резидента є календарний квартал.

Законом не передбачено можливості е-резидентів перейти на сплату єдиного податку у розмірі 2%, яка впроваджена для платників єдиного податку на третій групі на час воєнного стану. Вважаємо, що обмежений статус е-резидента не дозволяє скористатися такою можливістю.

Е-резиденти не є платниками єдиного внеску.

Е-резиденту не потрібно подавати декларації платника єдиного податку та інші форми звітності – цей обов'язок покладається на податкового агента, яким є банк, в якому е-резидент відкрив свій поточний рахунок.

Так, податковий агент е-резидента зобов'язаний:

- надсилати повідомлення контролюючим органам про відкриття/закриття рахунку е-резидента в банку;
- під час зарахування коштів на поточний рахунок е-резидента утримувати податок із суми зарахованих коштів за їх рахунок за встановленою ставкою та не пізніше наступних двох робочих днів перераховувати податок до державного бюджету;
- подавати податкову звітність щодо доходів та утриманих з них податків е-резидента у строки, передбачені для квартальної звітності, але лише у випадку зарахування коштів на рахунок е-резидента у відповідному кварталі. Податкова звітність подається до контролюючого органу за основним місцем обліку банку;
- подавати до контролюючого органу інші відомості про оподаткування доходів е-резидента.

Е-резиденти не матимуть право на повернення сум податку, які були помилково та/або надміру сплачені податковим агентом, а також на зарахування своїх податкових зобов'язань з єдиного податку в рахунок інших обов'язкових платежів.

Е-резиденти не ведуть облік доходів.

Відповідальною особою за несплату податків до бюджету та подання звітності у випадку е-резидентів є саме податковий агент (банк).

У разі, якщо дані перевірок податкового агента свідчатимуть про порушення правил нарахування, утримання та сплати (перерахування) до відповідних бюджетів податків і зборів, то до такого податкового агента будуть застосовуватися такі штрафні санкції:

- за неутримання та/або несплату (неперерахування) та/або сплату (перерахування) не в повному обсязі єдиного податку податковим агентом – в розмірі 10% суми податку, що підлягає утриманню та/або сплаті до бюджету;
- за ті самі дії, вчинені умисно, - в розмірі 25% суми податку, що підлягає утриманню та/або сплаті до бюджету;
- за ті самі діяння, вчинені повторно протягом 1095 календарних днів, - в розмірі 50% суми податку, що підлягає утриманню та/або сплаті до бюджету;
- за ті самі діяння, вчинені протягом 1095 календарних днів втретє та більше разів, - в розмірі 75% суми податку, що підлягає утриманню та/або сплаті до бюджету.

Підстав для скасування статусу е-резидента передбачено декілька:

- 1) подання е-резидентом заяви про скасування статусу е-резидента за власним бажанням;
- 2) анулювання статусу е-резидента Міністерством цифрової трансформації у разі отримання інформації про смерть особи, визнання її безвісно відсутньою, обмеження цивільної дієздатності/визнання недієздатною, про відповідність особи переліку тих, хто не може стати е-резидентом;
- 3) закінчення строку дії документа про відповідність засобу КЕП, якщо протягом місяця з дня закінчення строку дії документа е-резидент не отримає засіб КЕП з чинним документом про відповідність.

Іноземець втрачає статус е-резидента з дня, наступного за днем внесення запису про скасування статусу до інформаційної системи "Е-резидент". У разі отримання інформації про втрату особою статусу е-резидента контролюючий орган автоматично здійснює зняття з обліку такої особи.

По додаткову інформацію звертайтеся, будь-ласка, до:

Іллі Свердлова, Партнера,
керівника практики
податкового права

ilya.sverdlov@kinstellar.com

Марини Шулик,
Старшого юриста

maryna.shulyk@kinstellar.com

The information provided in this overview does not, and is not intended to, constitute legal advice; instead, all content is for general informational purposes only. The information in this overview is current as of the date of publishing and may not constitute the most up-to-date legal or other information. Should you wish to receive more detailed and up-to-date information, do not hesitate to contact us.